

**Instituut
voor de Nationale
Rekeningen**

Uitgavenrekeningen voor milieubescherming

2014-2015

December 2017

Kunstlaan 47-49
1000 Brussel

e-mail: contact@plan.be
<http://www.plan.be>

Federaal Planbureau

Het Federaal Planbureau (FPB) is een instelling van openbaar nut die beleidsrelevante studies en vooruitzichten maakt over economische, socio-economische en milieuvraagstukken. Daarnaast bestudeert het de integratie van die vraagstukken in een context van duurzame ontwikkeling. Het stelt zijn wetenschappelijke expertise onder meer ter beschikking van de regering, het Parlement, de sociale gesprekspartners, nationale en internationale instellingen.

De werkzaamheden van het FPB worden steeds gekenmerkt door een onafhankelijke benadering, transparantie en aandacht voor het algemeen welzijn. De kwaliteit van de gegevens, een wetenschappelijke methodologie en de empirische geldigheid van de analyses staan daarbij centraal. Tot slot zorgt het FPB voor een ruime verspreiding van de resultaten van zijn werkzaamheden en draagt zo bij tot het democratisch debat.

Het Federaal Planbureau is EMAS en Ecodynamische Onderneming (drie sterren) gecertificeerd voor zijn milieubeheer.

url: <http://www.plan.be>

e-mail: contact@plan.be

Contactpersoon voor deze publicatie: Guy Vandille, gv@plan.be.

Overname wordt toegestaan, behalve voor handelsdoeleinden, mits bronvermelding.

Verantwoordelijke uitgever: Philippe Donnay

Woord vooraf

De Europese Verordening 538/2014 (tot wijziging van Verordening 691/2011) verplicht de lidstaten van de Europese Unie om vanaf 2017 zes milieu-economische rekeningen aan Eurostat te leveren. Het gaat om drie rekeningen die reeds sinds 2013 moeten worden overgemaakt: de rekeningen voor milieubelastingen naar economische activiteit (Environmental Taxes by Economic Activity, ETEA), de luchtmissierekeningen (Air Emissions Accounts, AEA) en de materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie (Economy-Wide Material Flow Accounts, EW-MFA), aangevuld met drie rekeningen die vanaf 2017 moeten worden geleverd: de rekeningen voor de milieugoederen en -dienstensector (Environmental Goods and Services Sector, EGSS), de uitgavenrekeningen voor milieubescherming (Environmental Protection Expenditure Accounts, EPEA) en de fysieke-energiestroomrekeningen (Physical Energy Flow Accounts, PEFA).

Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) presenteert in deze publicatie de uitgavenrekeningen voor milieubescherming voor de jaren 2014-2015.

Milieu-economische rekeningen zijn satellietrekeningen van de nationale rekeningen. De wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, Titel VIII (bepalingen met betrekking tot het INR), wijst het opstellen van satellietrekeningen van de nationale rekeningen toe aan het Federaal Planbureau (FPB).

De door het FPB uitgewerkte methodologie werd goedgekeurd door het wetenschappelijk comité voor de nationale rekeningen.

De voorzitter van de raad van bestuur
van het Instituut voor de Nationale Rekeningen

Jean-Marc Delporte
Brussel, december 2017

Inhoudstafel

Toelichting	1
Uitgaven voor milieubescherming in cijfers	1
Tabellen.....	6
Methodologie	12
1. Inleiding.....	12
2. Tabel 1: Overheid en izw's	13
2.1. Milieuproductie van de overheid	13
2.2. Milieu-investeringen door de overheid	15
2.3. Milieu-output en bruto-investeringen in vaste activa door de izw's	15
2.4. Finaal verbruik door de overheid en de izw's	15
2.5. Bijkomende variabelen in het vrijwillige gedeelte van de tabellen	16
3. Tabel 2: Ondernemingen als gespecialiseerde en secundaire producenten van marktmilieubeschermingsdiensten	16
3.1. Gespecialiseerde producenten	16
3.2. Secundaire producenten	18
3.3. Bijkomende variabelen in het vrijwillige gedeelte van de tabellen	19
4. Tabel 3: Ondernemingen, overige (ondersteunend).....	19
4.1. Verplichte variabelen	20
4.2. Bijkomende variabelen in het vrijwillige gedeelte van de tabellen	21
5. Tabel 4: Totaal aanbod van milieubeschermingsdiensten.....	21
6. Tabel 5: Huishoudens	22
7. Tabel 6: Overdrachten voor milieubescherming	23
8. Tabellen 7.1, 7.2 en 7.3: Resultaten berekend op basis van tabellen 1 tot 6.....	25
Lijst van afkortingen	29
Gegevensbronnen en referenties	30
Bijlage I: CEPA-classificatie	31
Bijlage II: De verplichte EPEA-tabellen.....	33
Bijlage III: Bedrijfstakken waarvoor gegevens vermeld moeten worden in tabel 3	37

Toelichting

Hieronder worden eerst kort de resultaten besproken. Daarna worden de tabellen getoond. Ter gelegenheid van de eerste publicatie van de uitgavenrekeningen voor milieubescherming is aan dit rapport eveneens een methodologische bijlage toegevoegd.

Uitgaven voor milieubescherming in cijfers

Uitgavenrekeningen voor milieubescherming verstrekken, op een wijze die verenigbaar is met de nationale rekeningen, gegevens over de economische middelen die door ingezeten eenheden zijn besteed aan milieubescherming. Hierbij wordt zowel het aanbod als het gebruik van milieubeschermdende diensten¹ in kaart gebracht. De rekeningen maken het mogelijk de nationale uitgaven voor milieubescherming te berekenen, die gedefinieerd worden als de som van het totale gebruik van milieubeschermdingsdiensten door ingezeten eenheden, de bruto-investeringen in vaste activa voor de productie van milieubeschermdingsdiensten en de overdrachten voor milieubescherming die geen tegenhanger zijn van eerdere posten, min de financiering door de rest van de wereld.

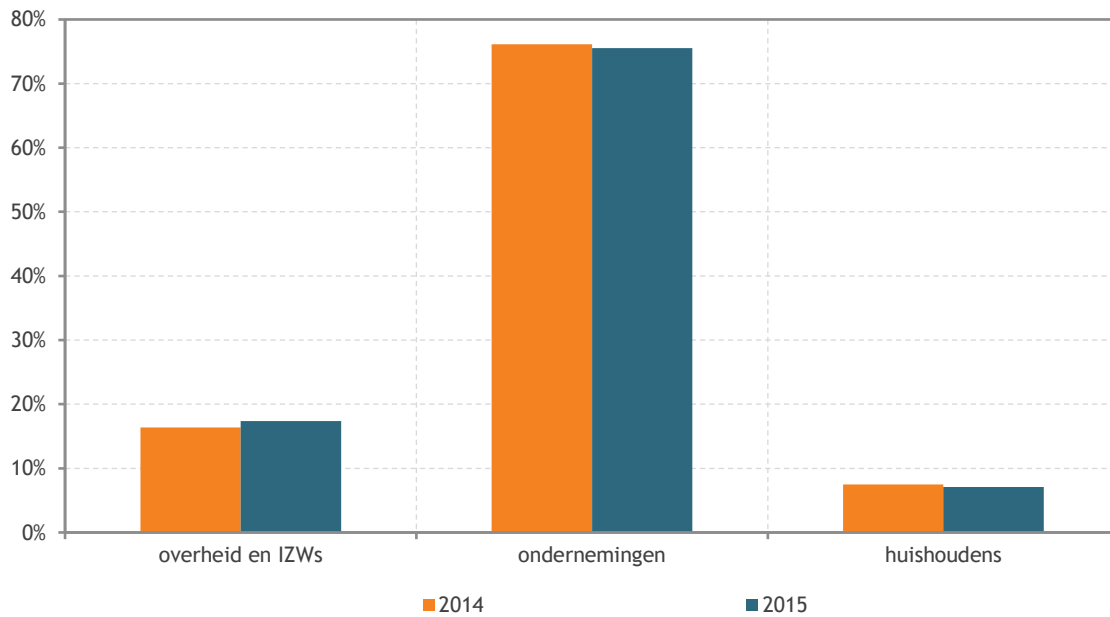
Om aan de Europese verplichtingen te voldoen, dienen de uitgaven te worden voorgesteld voor verschillende institutionele sectoren en voor verschillende milieudomeinen. Wat de institutionele sectoren betreft, worden de overheid (S13) en de instituties zonder winstoogmerk ten behoeve van de huishoudens (S15) samengevoegd in EPEA²-tabel 1. EPEA-tabellen 2 en 3 hebben betrekking op de ondernemingen (S11 en S12). Tabel 2 toont resultaten voor de gespecialiseerde en secundaire producenten van op de markt aangeboden milieubeschermdingsdiensten. Tabel 3 toont de resultaten voor de ondernemingen die dergelijke diensten niet produceren. Zij maken uiteraard wel gebruik van milieubeschermdingsdiensten, en kunnen ook interne milieubeschermdingsdiensten produceren die de bedrijfsvoering ondersteunen. Tabel 3 omvat eveneens een ventilatie per bedrijfstak. EPEA-tabel 5 toont resultaten voor de huishoudens (S14). EPEA-tabel 4 toont het totale aanbod aan milieubeschermdingsdiensten aan aankooprijzen dat beschikbaar is voor de residenten. EPEA-tabel 6 behandelt de transfers voor milieubescherming. Op basis van die 6 tabellen wordt ten slotte een aantal samenvattende tabellen berekend, die onder meer de nationale uitgaven voor milieubescherming weergeven.

Die nationale uitgaven voor milieubescherming bedroegen in 2014 11,5 miljard euro en in 2015 11,3 miljard euro. Dit komt overeen met een daling van 2,9 % van het bruto binnenlands product naar 2,8 %. Figuur 1 toont de verdeling van de nationale uitgaven voor milieubescherming tussen de verschillende institutionele sectoren. De ondernemingen stonden in voor meer dan drie vierden van die uitgaven. De overheid en de instituties zonder winstoogmerk ten behoeve van de huishoudens stonden in voor ongeveer 17 %. De huishoudens namen iets meer dan 7 % voor hun rekening. Het aandeel van de ondernemingen en dat van de huishoudens daalden allebei lichtjes.

¹ Milieubeschermdende goederen komen niet aan bod, tenzij in de vorm van milieubeschermdende investeringen.

² Environmental Protection Expenditure Accounts

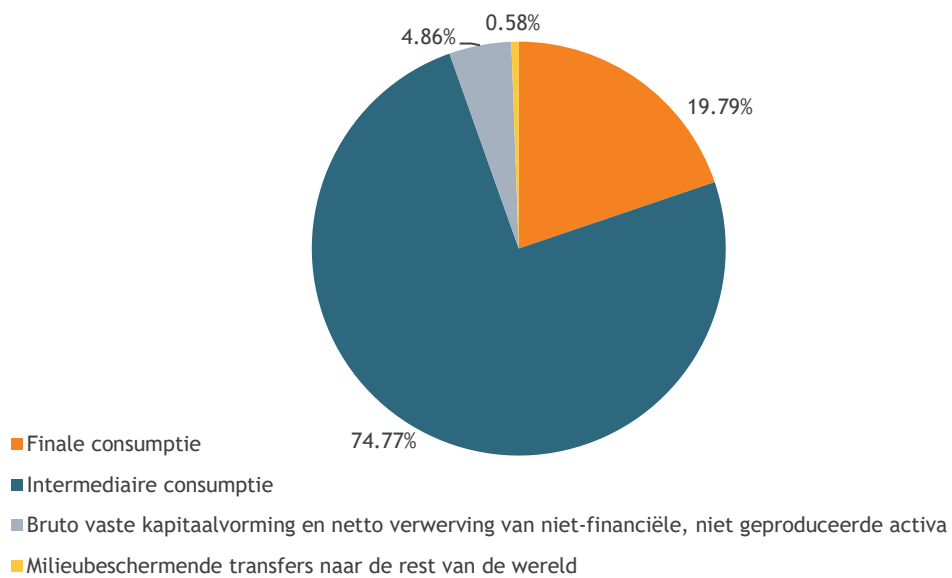
Figuur 1 Aandeel institutionele sectoren in de nationale uitgaven voor milieubescherming
In %

Bron: INR

De nationale uitgaven voor milieubescherming bestonden voor bijna drie vierden uit intermediaire consumptie van milieubeschermingsdiensten, zoals figuur 2 toont.

Figuur 2 Samenstelling nationale uitgaven voor milieubescherming
In %, gemiddelde 2014-2015

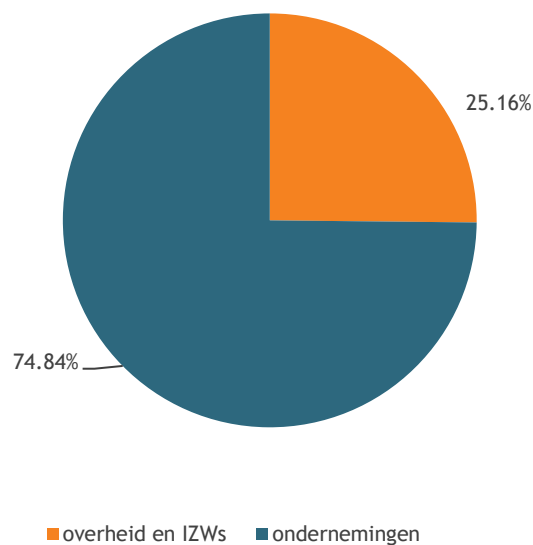

Bron: INR

De finale consumptie van milieubeschermingsdiensten was het tweede belangrijkste onderdeel, met een aandeel van iets minder dan 20 %. De bruto kapitaalvorming met het oog op de productie van milieubeschermende diensten maakte bijna 5 % van het totaal uit. De transfers naar het buitenland waren verwaarloosbaar.³

Het grootste deel van de nationale uitgaven voor milieubescherming bestond in de periode 2014-2015 uit in België geproduceerde milieubeschermingsdiensten. Die werden voor drie kwart geproduceerd door de ondernemingen en voor één kwart door de overheid en de instituties zonder winstoogmerk ten behoeve van de huishoudens, zoals figuur 3 toont.

Figuur 3 Aandeel van institutionele sector in de output van milieubeschermingsdiensten
In %, gemiddelde 2014-2015

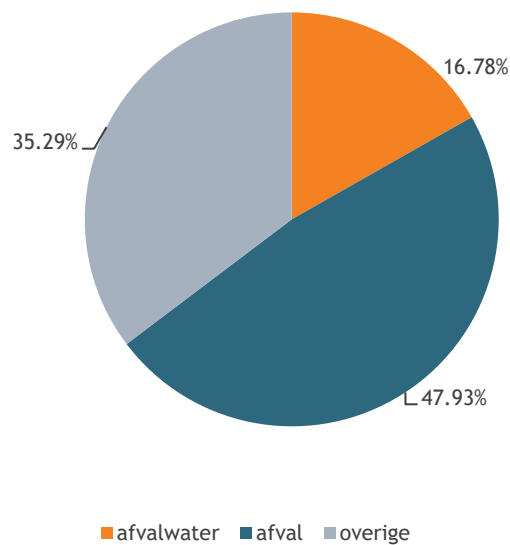

Bron: INR

³ Transfers ontvangen van het buitenland moeten hier nog van afgetrokken worden. Momenteel beschikken we evenwel over geen gegevens met betrekking tot die transfers.

De totale output van milieubeschermingsdiensten bedroeg 11,1 miljard euro in 2014 en 10,9 miljard euro in 2015. Het grootste deel van die diensten had te maken met afvalbeheer. Figuur 4 toont dat in de periode 2014-2015 afvalbeheer bijna de helft van alle milieubeschermingsdiensten uitmaakte. Dit komt overeen met een output van meer dan 5 miljard euro. Het tweede belangrijkste milieudomein in België was afvalwaterbeheer, dat bijna 17 % van het totaal uitmaakte, of 1,8 à 1,9 miljard euro. De overige zeven milieudomeinen samen waren goed voor 35 % van de totale output van milieubeschermingsdiensten. De output van elk van die zeven milieudomeinen individueel bleef een heel stuk beneden het miljard euro.

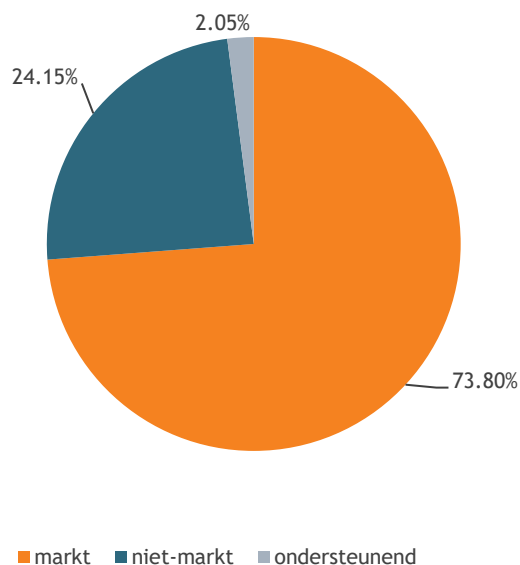
Figuur 4 Aandeel van milieudomeinen in totale output van milieubeschermingsdiensten
In %, gemiddelde 2014-2015

Bron: INR

Het grootste deel van de output van milieubeschermingsdiensten bestond uit marktoutput, zoals blijkt uit figuur 5. Gemiddeld over de jaren 2014-2015 bedroeg het aandeel van de marktoutput 74 %. 24 % bestond uit niet-marktoutput. De aandelen van die twee types output stemmen, zoals te verwachten, sterk overeen met de aandelen van de ondernemingen enerzijds en van de overheid en de instituties zonder winsttoogmerk ten behoeve van de huishoudens anderzijds (zie figuur 3). De bedrijfsvoering ondersteunende output was goed voor de overige 2 %.

Figuur 5 Aandeel type output in totale output milieubeschermingsdiensten
In %, gemiddelde 2014-2015

Tabellen

Tabel 1: Overheid en instituties zonder winstooiwerk ten behoeve van de huishoudens

Miljoen EUR		CEPA 2	CEPA 3	CEPA 6	CEPA 1+4+5+7	CEPA 8+9
Uitgaven	Jaar					
Transacties als producent van milieubeschermingsdiensten (MB diensten)						
(P1.1) Totale output van MB diensten	2014	225,55	1678,23	117,06	276,45	473,58
	2015	222,74	1697,93	109,39	277,59	463,78
(P11.1) Marktoutput van MB diensten	2014	10,28	69,21	4,62	9,14	16,38
	2015	10,44	72,17	4,44	9,52	16,12
(P13.1) Niet-marktoutput van MB diensten	2014	215,26	1609,02	112,44	267,31	457,20
	2015	212,31	1625,76	104,95	268,07	447,66
(P51G_NP.1) Bruto vaste kapitaalvorming en netto verwerving van niet-financiële, niet-geproduceerde activa	2014	84,70	117,76	80,28	64,88	39,46
	2015	137,42	171,60	79,37	64,80	22,01
Transacties als gebruiker van MB diensten						
(P3_EPS.1) Finale consumptie van MB diensten	2014	0,00	681,05	70,09	213,40	435,45
	2015	0,00	678,21	68,32	262,84	439,38

Bron: INR

Tabel 2: Ondernemingen als gespecialiseerde en secundaire producenten van milieubeschermingsdiensten

Miljoen EUR		CEPA 2	CEPA 3	CEPA 4
Uitgaven	Jaar			
Transacties als producent van milieubeschermingsdiensten (MB diensten)				
(P11.2) Marktoutput van MB diensten	2014	1488,72	3703,27	388,98
	2015	1593,73	3369,57	292,91
(P2_EPS_SP.2) Intermediaire consumptie van MB diensten door gespecialiseerde producenten	2014	106,31	358,14	103,65
	2015	106,83	313,17	73,22
(P51G_NP.2) Bruto vaste kapitaalvorming en netto verwerving van niet-financiële, niet-geproduceerde activa	2014	84,57	5,14	5,76
	2015	66,71	5,39	5,75

Bron: INR

Tabel 3: Ondernemingen als producenten van bedrijfsvoering ondersteunende milieubeschermingsdiensten

Miljoen EUR		CEPA 1	CEPA 2	CEPA 3	CEPA 4+5+6+7+8+9
Uitgaven	Jaar				
Transacties als producent van milieubeschermingsdiensten (MB diensten)					
(P1_ANC.3) Bedrijfsvoering ondersteunende output van MB diensten	2014	34,92	73,13	71,89	44,72
	2015	13,59	91,32	39,46	82,44
(P51G_NP.3) Bruto vaste kapitaalvorming en netto verwerving van niet-financiële, niet-geproduceerde activa	2014	4,90	16,87	9,59	6,35
	2015	1,14	16,97	3,80	10,17

Bron: INR

Tabel 4: Totaal aanbod van milieubeschermingsdiensten

Miljoen EUR		CEPA 2	CEPA 3	CEPA 1+4+5+6+7+8+9
Uitgaven	Jaar			
(P1.4) Totaal aanbod van MB diensten	2014	1787	5453	3896
	2015	1908	5107	3878
(P11.4) Marktoutput van MB diensten	2014	1499	3772	2979
	2015	1604	3442	2961
(P1_ANC.4) Bedrijfsvoering ondersteunende output van MB diensten	2014	73	72	80
	2015	91	39	96
(P13.4) Niet-marktoutput van MB diensten	2014	215	1609	837
	2015	212	1626	821
(P2_EPS_SP.4) Intermediaire consumptie van MB diensten door gespecialiseerde producenten	2014	109	358	105
	2015	109	313	74
(P7.4) Invoer van MB diensten	2014	20	42	0
	2015	22	49	0
(P6.4) Uitvoer van MB diensten	2014	9	65	1
	2015	9	71	1
(D21-D31.4) Btw en andere belastingen min subsidies op MB diensten	2014	180	104	8
	2015	193	95	6

Bron: INR

Tabel 5: Huishoudens

Miljoen EUR		CEPA 2	CEPA 3
Uitgaven	Jaar		
(P3_EPS.5) Finale consumptie van MB diensten	2014	327,78	419,09
	2015	332,53	425,17

Bron: INR

Tabel 6: Transfers

Miljoen EUR		CEPA 2	CEPA 3	CEPA 6	CEPA 1+4+5+7	CEPA 8+9
Uitgaven	Jaar					
(D3_D7_D92_D99_PAY_GG.6) Overheid: betaalde transfers	2014	45,49	248,04	112,91	469,55	106,72
	2015	44,44	146,35	58,68	249,95	80,82
(D3_D7_D92_D99_REC_GG.6) Overheid: transfers ontvangen van de rest van de wereld	2014	:	:	:	:	:
	2015	:	:	:	:	:
(D3_D7_D92_D99_REC_CORP.6) Ondernemingen: transfers ontvangen van de overheid en de rest van de wereld	2014	41,36	240,92	64,26	346,02	78,22
	2015	39,13	142,40	44,02	207,24	57,09
(D3_D7_D92_D99_REC_HH.6) Huishoudens: transfers ontvangen van de overheid en de rest van de wereld	2014	4,08	6,13	29,85	62,11	17,99
	2015	5,04	3,83	8,76	19,22	13,99
(D3_D7_D92_D99_PAY_RW.6) Rest van de wereld: betaalde transfers	2014	:	:	:	:	:
	2015	:	:	:	:	:
(D3_D7_D92_D99_REC_RW.6) Rest van de wereld: transfers ontvangen van de overheid	2014	0,05	0,99	18,79	61,42	10,51
	2015	0,28	0,12	5,91	23,49	9,74

Bron: INR

Tabel 7.1: Totale economie per CEPA

Miljoen EUR		CEPA 2	CEPA 3	CEPA 1+4+5+6+7+8+9	TOTAAL
Uitgaven	Jaar				
(P1.7) Totale output van MB diensten	2014	1787	5453	3896	11137
	2015	1908	5107	3878	10892
(P11.7) Marktoutput van MB diensten	2014	1499	3772	2979	8251
	2015	1604	3442	2961	8007
(P1_ANC.7) Bedrijfsvoering ondersteunende output van MB diensten	2014	73	72	80	225
	2015	91	39	96	227
(P13.7) Niet-marktoutput van MB diensten	2014	215	1609	837	2661
	2015	212	1626	821	2659
(P2_EPS_SP.7) Intermediaire consumptie van MB diensten door gespecialiseerde producenten	2014	109	358	105	571
	2015	109	313	74	497
(P7.7) Invoer van MB diensten	2014	20	42	0	62
	2015	22	49	0	71
(P6.7) Uitvoer van MB diensten	2014	9	65	1	75
	2015	9	71	1	81
(D21-D31.7) Btw en andere belastingen min subsidies op MB diensten	2014	180	104	8	292
	2015	193	95	6	293
(SUP_NU.7) Aanbod van milieubeschermdende diensten beschikbaar voor gebruik door residenten aan aankooprijzen	2014	:	:	:	10845
	2015	:	:	:	10680
(P51G_NP.7) Bruto vaste kapitaalvorming en netto verwerving van niet-financiële, niet-geproduceerde activa	2014	186	132	202	520
	2015	221	181	183	585
(P3_EPS.7) Finale consumptie van MB diensten	2014	328	1100	829	2257
	2015	333	1103	813	2248
(D3_D7_D92_D99_PAY.7) Transfers betaald	2014	:	:	:	:
	2015	:	:	:	:
(D3_D7_D92_D99_REC.7) Transfers ontvangen	2014	45	248	689	983
	2015	44	146	389	580

Bron: INR

Tabel 7.2: Totale economie en de rest van de wereld

Miljoen EUR		Overheid en IZWs	Ondernemingen	Huishoudens	Rest van de wereld	TOTAAL
Uitgaven	Jaar					
(P1.7) Totale output van MB diensten	2014	2771	8366	-	-	11137
	2015	2771	8121	-	-	10892
(P11.7) Marktoutput van MB diensten	2014	110	8141	-	-	8251
	2015	113	7894	-	-	8007
(P1_ANC.7) Bedrijfsvoering ondersteunende output van MB diensten	2014	-	225	-	-	225
	2015	-	227	-	-	227
(P13.7) Niet-marktoutput van MB diensten	2014	2661	-	-	-	2661
	2015	2659	-	-	-	2659
(P2_EPS_SP.7) Intermediaire consumptie van MB diensten door gespecialiseerde producenten	2014	-	-	-	-	571
	2015	-	-	-	-	496
(P7.7) Invoer van MB diensten	2014	-	-	-	-	62
	2015	-	-	-	-	71
(P6.7) Uitvoer van MB diensten	2014	-	-	-	-	75
	2015	-	-	-	-	81
(D21-D31.7) Btw en andere belastingen min subsidies op MB diensten	2014	-	-	-	-	292
	2015	-	-	-	-	293
(SUP_NU.7) Aanbod van milieubeschermdende diensten beschikbaar voor gebruik door residenten aan aankooprijzen	2014	-	-	-	-	10845
	2015	-	-	-	-	10680
(P51G_NP.7) Bruto vaste kapitaalvorming en netto verwerving van niet-financiële, niet-geproduceerde activa	2014	387	133	-	-	520
	2015	475	110	-	-	585
(P3_EPS.7) Finale consumptie van MB diensten	2014	1400	-	857	-	2257
	2015	1449	-	800	-	2248
(D3_D7_D92_D99_PAY.7) Transfers betaald	2014	983	-	-	:	983
	2015	580	-	-	:	580
(D3_D7_D92_D99_REC.7) Transfers ontvangen	2014	:	771	120	92	983
	2015	:	490	51	40	580

Bron: INR

Tabel 7.3: Nationale uitgaven voor milieubescherming

Miljoen EUR		Jaar	Overheid en IZWs	Ondernemingen	Huishoudens	TOTAAL
		2014	1,879	8,722	857	11457
		2015	1,963	8,542	800	11305
Componenten van de nationale uitgaven voor milieubescherming per institutionele sector						
2014	Finale consumptie	+ P3_EPS.7	1400		857	
	Intermediaire consumptie	+ P1_ANC.3		225		
		+ P2			8364	
		+ P11.1			110	
		+ P11.2			8141	
		+ P13.1			2661	
		+ D21-D31.4			292	
		+ P7.4			62	
		- P6.4			75	
		- P2_EPS_SP.4			571	
		- P3_EPS.1			1400	
	- P3_EPS.5			857		
	Bruto vaste kapitaalvorming en netto verwerving van niet-financiële, niet-geproduceerde activa	+ P51G_NP.7	387	133		
MB transfers van de rest van de wereld	- D3_D7_D92_D99_PAY_RW.6	:				
MB transfers naar de rest van de wereld	+ D3_D7_D92_D99_REC_RW.6	92				
2015	Finale consumptie	+ P3_EPS.7	1449		800	
	Intermediaire consumptie	+ P1_ANC.3		227		
		+ P2			8205	
		+ P11.1			113	
		+ P11.2			7894	
		+ P13.1			2659	
		+ D21-D31.4			293	
		+ P7.4			71	
		- P6.4			81	
		- P2_EPS_SP.4			497	
		- P3_EPS.1			1449	
	- P3_EPS.5			800		
	Bruto vaste kapitaalvorming en netto verwerving van niet-financiële, niet-geproduceerde activa	+ P51G_NP.7	475	110		
MB transfers van de rest van de wereld	- D3_D7_D92_D99_PAY_RW.6	:				
MB transfers naar de rest van de wereld	+ D3_D7_D92_D99_REC_RW.6	40				

Bron: INR

Methodologie

1. Inleiding

Op grond van Verordening (EU) nr. 691/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2011 inzake Europese milieu-economische rekeningen, gewijzigd door Verordening (EU) nr. 538/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 moeten de uitgavenrekeningen voor milieubescherming (EPEA) vanaf 2017 jaarlijks worden geleverd.

De EPEA beschrijven de economische middelen die door ingezeten eenheden worden besteed aan milieubescherming⁴. Het uiteindelijke doel van de rekeningen is het mogelijk maken de nationale milieubeschermingsuitgaven te meten (NEPE). Die laatste worden gedefinieerd als de som van het gebruik van milieubeschermingsdiensten, de bruto-investeringen in vaste activa voor de productie van milieubeschermingsdiensten⁵ en de overdrachten voor milieubescherming die geen tegenhanger zijn van de eerdere posten, minus de overdrachten voor milieubescherming van de rest van de wereld. Om dat doel te bereiken, beschrijven de EPEA de productie en het gebruik van milieubeschermings**diensten**. De productie en het gebruik van milieubeschermings**goederen** vallen buiten het kader van de verplichte EPEA-tabellen, behalve voor het finale verbruik ervan in de vorm van investeringen. De binnenlandse marktproductie, niet-marktproductie en bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten worden beschreven en geclassificeerd volgens de Classificatie van milieubeschermende maatregelen (CEPA⁶). De invoer van marktdiensten wordt daarbij opgeteld om tot het totale aanbod van milieubeschermingsdiensten te komen. Het gebruik heeft zowel betrekking op de uitvoer als op het gebruik door ingezeten eenheden. Dit laatste wordt onderverdeeld in finaal verbruik, intermediair verbruik en kapitaalvorming⁷.

De EPEA moeten in december 2017 voor de eerste keer worden geleverd aan Eurostat en gegevens bevatten voor de jaren 2014 en 2015. In dit rapport wordt toegelicht hoe de Belgische EPEA voor die jaren werden opgesteld. Het rapport geeft aan welke bronnen werden gebruikt en hoe de gegevens van die bronnen zijn gecombineerd om de EPEA-tabellen in te vullen. De EPEA bevatten zes tabellen waarin

⁴ Milieubescherming omvat alle maatregelen en activiteiten met als hoofddoel de voorkoming, vermindering en bestrijding van verontreiniging en iedere andere verslechtering van het milieu. De activiteiten met als doel het vrijwaren van natuurlijke hulpbronnen tegen uitputting zijn uitgesloten. De rekeningen voor de milieugoederen- en -dienstensector (EGSS) bevatten beide soorten activiteiten.

⁵ De bruto-investeringen in vaste activa voor de productie van milieubeschermingsdiensten moeten worden onderscheiden van de bruto-investeringen in vaste activa voor milieubescherming, waarbij goederen worden gebruikt om het milieu te beschermen en niet om milieubeschermingsdiensten te produceren.

⁶ De CEPA is een classificatie die wordt gebruikt om activiteiten met als hoofddoel de voorkoming, vermindering en bestrijding van verontreiniging en iedere andere verslechtering van het milieu toe te wijzen aan milieudomeinen. In bijlage I wordt een overzicht van de CEPA gegeven.

⁷ De kapitaalvorming voor milieubescherming bestaat uiteraard grotendeels uit goederen in plaats van diensten. Dat type kapitaalvorming wordt alleen afzonderlijk gerapporteerd in het vrijwillige gedeelte van de tabellen voor de producenten die enkel ondersteunende milieubeschermingsdiensten produceren. Het wordt opgenomen in de kapitaalvorming van de overheid in het verplichte gedeelte, aangezien het onmogelijk is beide types kapitaalvorming van elkaar te scheiden aan de hand van de beschikbare bronnen. Het wordt ook deels opgenomen in de kapitaalvorming van de gespecialiseerde en secundaire producenten in de verplichte tabellen, aangezien het onmogelijk is beide types kapitaalvorming van elkaar te scheiden voor een deel van de secundaire producenten. De bruto-investeringen in vaste activa zijn mogelijk voor bepaalde specifieke diensten die gekapitaliseerd zijn (bijvoorbeeld O&O-uitgaven).

gegevens moeten worden ingevoerd.⁸ Die tabellen komen achtereenvolgens aan bod in de volgende delen.

2. Tabel 1: Overheid en izw's⁹

Het verplichte gedeelte van tabel 1 beschrijft de marktoutput en de niet-marktoutput op milieugebied van de overheid en de izw's, alsook hun bruto-investeringen in vaste activa¹⁰ en het finaal verbruik van milieubeschermingsdiensten. Wanneer de marktproducenten van de overheid een negatief netto-exploitatieoverschot oplopen, moet dat worden opgenomen in de tabel over de overdrachten (tabel 6) als een impliciete subsidie. Al die variabelen worden toegewezen aan vijf milieudomeinen¹¹ die een of meer CEPA-categorieën bestrijken: CEPA 2 (afvalwater), CEPA 3 (afval), CEPA 6 (biodiversiteit en landschap), CEPA's 1 + 4 + 5 + 7 (lucht en klimaat, bodem en grond- en oppervlaktewater, geluidshinder en trillingen, straling), CEPA's 8 + 9 (O&O en overige milieubeschermende activiteiten).

De productie en de bruto-investeringen in vaste activa worden berekend voor drie overheidsniveaus: de federale, regionale en lagere overheid.

De gegevens over de overheidsuitgaven naar functie en transactie van de nationale rekeningen – waarnaar in het vervolg van de tekst verwezen zal worden met COFOG-gegevens¹² – levert het grootste deel van de gegevens die nodig zijn om de milieuproductie en -investeringen van de overheid te bepalen. De COFOG-categorieën kunnen rechtstreeks worden gekoppeld aan de CEPA-categorieën. CEPA 2 stemt overeen met COFOG 05.2, CEPA 3 met COFOG 05.1, CEPA 6 met COFOG 05.4, CEPA's 1 + 4 + 5 + 7 met COFOG 05.3 en CEPA's 8 + 9 met COFOG 05.5 + 05.6.

2.1. Milieuproductie van de overheid

Voor elk van de drie overheidsniveaus wordt de productie bepaald als:

$P2$ (intermediair verbruik) + $D29$ (niet-productgebonden belastingen op productie, betaald) - $D39$ (niet-productgebonden subsidies, ontvangen) + $D5$ (belasting op inkomen, vermogen, enz.) + $D8$ (correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering) + $D1$ (beloning van werknemers) + $P51c$ (verbruik van vaste activa).

In de COFOG-gegevens kunnen $P2$, $D29$ en $D1$ worden aangeduid. $D39$ kan echter niet in mindering worden gebracht omdat de door de overheid ontvangen $D39$ in de nationale rekeningen niet wordt gespecificeerd naar functie. Er wordt van uitgegaan dat de overheid geen subsidies ontvangt voor de productie van milieudiensten, wat niet onrealistisch lijkt. $D5$ en $D8$ maken deel uit van de formule louter omdat ze in de nationale rekeningen naar COFOG worden samengevoegd met $P2$ en $D29$. Wat de milieu-uitgaven van de overheid betreft, worden die variabelen verondersteld nul te zijn.

⁸ Er zijn bijkomende tabellen die automatisch worden berekend aan de hand van de inputs in de overige zes tabellen.

⁹ Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens

¹⁰ De bruto-investeringen in vaste activa omvatten zowel de investeringen voor de productie van milieubeschermingsdiensten (bijvoorbeeld wagens en computers voor publieke milieuagentschappen) en investeringen door overheidsinstellingen om het milieu te beschermen (bijvoorbeeld bouwwerkzaamheden om de ecologische functie van waterwegen te verbeteren).

¹¹ In het vrijwillige gedeelte van de tabellen worden de gegevens toegewezen aan elk van de negen CEPA-categorieën.

¹² Classificatie van overheidsfuncties

Om de gegevens over P2, D29 en D1 voor COFOG 05.3 te verdelen over CEPA's 1, 4, 5 en 7 gebruiken we de verdeling van 2013 die in Vandille (2015)¹³ werd gebruikt. P2 en D29 worden opgesplitst naar het item 'intermediair verbruik plus niet-productgebonden belastingen op productie', terwijl D1 wordt opgesplitst volgens het item 'beloning van werknemers'.

P51c kan niet worden afgeleid uit de COFOG-gegevens. Die variabele kan voor CEPA 2, 3 en 4 worden berekend door een P51c/outputratio berekend voor respectievelijk NACE 37, 38 en 39 toe te passen op de output voor de CEPA-categorieën 2, 3 en 4. Die bedrijfstakken stemmen grotendeels overeen met de milieuactiviteit van de drie bovenvermelde CEPA-categorieën. Met de COFOG-gegevens kan de output voor CEPA 4 evenwel niet afzonderlijk worden bepaald. Die wordt samengevoegd met CEPA 1, 5 en 7. Daarom zal ervan worden uitgegaan dat het aandeel van het verbruik van vaste activa in de output voor de laatste drie CEPA-categorieën hetzelfde is als voor CEPA 4 en zal de NACE 39-ratio ook voor die drie CEPA-categorieën op de output worden toegepast. De P51c/outputratio voor NACE 37, 38 en 39 kan worden berekend aan de hand van de gegevens die worden gebruikt voor het opstellen van de Belgische aanbod- en gebruikstabellen (SUT). De meest recent beschikbare SUT zijn echter voor het jaar 2013. Om een waarde voor de drie afzonderlijke ratio's te verkrijgen voor 2014 en 2015 wordt de groeivoet van de P51c/outputratio voor NACE 37-39 – die afkomstig is van de nationale rekeningen naar bedrijfstak – op de drie afzonderlijke ratio's van 2013 toegepast.

De output voor de verschillende CEPA's is uiteraard niet beschikbaar. We kunnen P51c bijgevolg niet berekenen door eenvoudigweg de P51c/outputratio op de output toe te passen. Omdat P51c het enige deel is van de output dat ontbreekt, kunnen we het niettemin als volgt berekenen:

$$P51c = (P2 + D1 + D29) * [(P51c/outputratio) / (1 - (P51c/outputratio))].$$

Voor CEPA's 6, 8 en 9 moet P51c op een andere manier worden berekend omdat we geen NACE-bedrijfstakken aan die CEPA's kunnen koppelen. Daarom wordt ervan uitgegaan dat het verbruik van vaste activa voor die CEPA's plaatsvindt volgens de P51c/(bruto-investeringen in vaste activa en aankopen minus verkopen van niet-financiële niet-geproduceerde activa) ratio voor CEPA's 1 tot 5 en 7.

Door P51C te berekenen krijgen we het laatste element om de output (P1) van de verschillende milieudomeinen te berekenen. De totale output moet verder worden opgedeeld tussen marktoutput en niet-marktoutput. In de COFOG-gegevens wordt echter niets vermeld over het aandeel van de marktoutput in de totale output voor de verschillende overheidsfuncties. Het aandeel van de marktoutput voor milieubeschermingsdoeleinden door de verschillende overheidsniveaus wordt daarom verondersteld gelijk te zijn aan het aandeel van de marktoutput in de totale output van de overheid. Dat laatste aandeel is beschikbaar in de jaarlijkse gedetailleerde sectorrekeningen en de gedetailleerde overheidsrekeningen. Het aandeel van de marktoutput in de totale milieu-output wordt verder verondersteld gelijk te zijn voor alle verschillende milieudomeinen voor elk van de drie overheidsniveaus.

¹³ Vandille, G. (2015), Environmental Protection Expenditure Accounts for Belgium 1997-2013, december 2015, 79 p.

2.2. Milieu-investeringen door de overheid

Voor elk van de drie overheidsniveaus worden de bruto-investeringen in vaste activa bepaald als:

P51 (bruto-investeringen in vaste activa) + K2 (aankopen minus verkopen van niet-financiële niet-geproduceerde activa)

De toewijzing aan de milieudomeinen gebeurt aan de hand van de COFOG-gegevens op dezelfde manier als voor de milieu-output. De verdeling van COFOG 05.3 over CEPA's 1, 4, 5 en 7 gebeurt aan de hand van het relatieve aandeel ervan in het verbruik van vaste activa (P51c).

In de COFOG-gegevens kunnen de investeringen voor de productie van milieubeschermingsdiensten niet worden gescheiden van de investeringen voor milieubescherming. Bijgevolg overschatten we de investeringen die moeten worden gerapporteerd.

2.3. Milieu-output en bruto-investeringen in vaste activa door de izw's

De output van milieubeschermingsdiensten door de izw's ten behoeve van de huishoudens wordt berekend aan de hand van de rekeningen voor de milieugoederen- en -dienstensector (EGSS). Alle entiteiten die deel uitmaken van S15 werden er uitgelicht. In de EGSS-rekeningen is de milieu-output van die entiteiten al toegewezen aan de verschillende milieudomeinen. De totale milieubeschermings-output werd onderverdeeld in marktoutput en niet-marktoutput aan de hand van hun aandeel in de totale output van S15, zoals gerapporteerd in de jaarlijkse gedetailleerde sectorrekeningen. De bruto-investeringen in vaste activa voor de productie van milieudiensten door de izw's wordt geraamd door de Nationale Bank van België (NBB) aan de hand van de gegevens van de Balanscentrale, de btw-databank en de enquête naar de structuur van de ondernemingen en toegewezen aan de verschillende milieudomeinen (CEPA-categorieën) in overeenstemming met de output.

2.4. Finaal verbruik door de overheid en de izw's

Het finaal verbruik van milieubeschermingsdiensten door de overheid ((P31 + P32)/S13 in de nationale rekeningen) en de izw's (P31/S15 in de nationale rekeningen) kan voor CEPA 2, 3 en 4 worden afgeleid van de gebruikstabel voor 2013. Het finaal verbruik van de producten 37A01 (afvalwaterbeheer), 38A01¹⁴ (afvalbeheer) en 39A01 (sanering) kan worden toegewezen aan respectievelijk CEPA 2, CEPA 3 en CEPA 4. De waarden voor 2014 en 2015 werden berekend door de evolutie van het totale finaal verbruik voor S13 en S15 – die kunnen worden afgeleid van de gedetailleerde jaarlijkse sectorrekeningen – toe te passen op de waarden voor 2013. Er zijn voor de overige CEPA's geen gegevens beschikbaar over het finaal verbruik van de milieubeschermingsdiensten van de izw's. Dat geldt niet voor de overheid. Voor CEPA 6, 8 en 9 kan het finaal verbruik worden afgeleid van de COFOG-gegevens. Een deel van COFOG 05.3 werd verder toegewezen aan CEPA 1, 5 en 7 aan de hand van het aandeel ervan in het intermediair verbruik (P2).

¹⁴ 38A01 is het gedeelte van product 38 dat bestaat uit afvalbeheerdiensten. Product 38 omvat nog twee andere producten: 38A02 en 38B01. Allebei die producten zijn goederen. 38A02 is afval en 38B01 secundaire grondstoffen.

2.5. Bijkomende variabelen in het vrijwillige gedeelte van de tabellen

In het vrijwillige gedeelte van de EPEA-tabellen moet ook het intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten door de overheid en de izw's worden ingevuld, zowel voor de productie van milieubeschermingsdiensten als voor andere productie. Het intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten voor de productie van milieubeschermingsdiensten wordt in feite gebruikt in het verplichte gedeelte van tabel 4.

Het totaal intermediair verbruik van de producten 37A01, 38A01 en 39A01 door de overheid (NACE 84) is beschikbaar in de gebruikstabel voor 2013 en kan worden gekoppeld aan respectievelijk CEPA 2, 3 en 4. NACE 84 stemt niet exact overeen met S13, maar komt dicht genoeg in de buurt om als proxy te worden gebruikt. Het aandeel van de drie producten in het totale gebruik van NACE 84 werd toegepast op het totaal van P2 van S13 dat kan worden afgeleid van de gedetailleerde overheidsrekeningen om de waarden te verkrijgen voor 2014 en 2015. Voor CEPA 6, 8 en 9 kunnen de waarden rechtstreeks worden afgeleid van de COFOG-gegevens. Een deel van COFOG 05.3 werd verder toegewezen aan CEPA 1, 5 en 7 aan de hand van het aandeel ervan in het totale intermediair verbruik voor de productie van milieubeschermingsdiensten.

Het intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten voor de productie van milieubeschermingsdiensten door de overheid kan worden geraamd door het totale intermediair verbruik voor de productie van milieubeschermingsdiensten te vermenigvuldigen met de ratio van de milieuoutput van S13 over de totale output van S13.

Het is niet mogelijk het intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten door S15 af te leiden.

De arbeidsinput in voltijdse equivalenten kan voor S13 en S15 worden afgeleid van de EGSS-rekeningen. In beide gevallen zijn de gegevens al toegewezen aan de verschillende milieudomeinen.

3. Tabel 2: Ondernemingen als gespecialiseerde en secundaire producenten van marktmilieubeschermingsdiensten

Het verplichte gedeelte van tabel 2 toont de marktoutput en de bruto-investeringen in vaste activa voor de productie van milieubeschermingsdiensten door de gespecialiseerde en secundaire producenten van milieubeschermingsdiensten. Voor de gespecialiseerde producenten moet het intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten ook worden gerapporteerd. De variabelen moeten aan slechts drie milieudomeinen worden toegewezen¹⁵: CEPA 2 (afvalwater), 3 (afval) en 4 (bodem, grond- en oppervlaktewater).

3.1. Gespecialiseerde producenten

De berekening van de output van milieubeschermingsdiensten voor CEPA 2, 3 en 4 vertrekt van de totale output, opgesplitst in de verschillende componenten ervan in de nationale rekeningen naar bedrijfstak, voor respectievelijk NACE 37, 38 en 39.

¹⁵ In het vrijwillige gedeelte van de tabellen worden de gegevens toegewezen aan elk van de negen CEPA-categorieën.

Output = intermediair verbruik + beloning van werknemers + verbruik van vaste activa + niet-productgebonden belastingen - niet-productgebonden subsidies + netto-exploitatieoverschot.

Behalve voor het verbruik van vaste activa zijn alle onderdelen van de output afzonderlijk beschikbaar voor NACE 37, 38 en 39 in de nationale rekeningen naar bedrijfstak. Het verbruik van vaste activa is in de nationale rekeningen naar bedrijfstak alleen beschikbaar voor de geaggregeerde NACE-bedrijfstakken 37-39. De waarde wordt opgesplitst tussen NACE 37, 38 en 39 aan de hand van het aandeel ervan in de investeringen. Voor elk van de drie bedrijfstakken zijn de berekeningen vervolgens identiek.

Het aandeel van de milieudiensten in de totale output wordt berekend aan de hand van de aanbodtabel voor 2013. De volgende ratio wordt berekend voor elk van de drie bedrijfstakken:

$$[(\text{Aanbod van producten 37A01 tot 39A01}) \text{ min } (\text{aanbod van producten 38A02 en 38B01})] / \text{totale aanbod}$$

Die ratio wordt toegepast op alle verschillende componenten van de totale output van de bedrijfstakken (P2, D1, D29-39, P51c) en de output (P1) zelf om de milieudienstencomponent in elk van die variabelen te ramen. Er wordt met andere woorden verondersteld dat de aandelen van de verschillende outputcomponenten in de output van de milieudiensten gelijk zijn aan de aandelen ervan in de totale output.

De bruto-investeringen in vaste activa voor de productie van milieudiensten van CEPA 2, 3 en 4 door de gespecialiseerde producenten worden berekend aan de hand van de nationale rekeningen naar bedrijfstak en de enquête naar de structuur van de ondernemingen. De waarden die kunnen worden afgeleid van de nationale rekeningen naar bedrijfstak voor respectievelijk NACE 37, 38 en 39 bevatten de kapitaalvorming voor de productie van milieudiensten, de productie van milieugoederen en de bescherming van het milieu. Dit laatste deel kan worden gevonden in de gegevens met betrekking tot de investeringen in milieubescherming die afkomstig zijn van de enquête naar de structuur van de ondernemingen (ESE), en wordt afgetrokken van de totale investeringen. Het aandeel van de kapitaalvorming voor de productie van de milieubeschermingsdiensten wordt vervolgens berekend door het aandeel van de output van de milieubeschermingsdiensten in de totale output van de gespecialiseerde producenten toe te passen op het deel van de totale kapitaalvorming dat overblijft nadat de investeringen in milieubescherming zijn afgetrokken. De waarde die daardoor wordt verkregen voor NACE 37 wordt toegewezen aan CEPA 2, de waarde voor NACE 38 aan CEPA 3 en de waarde voor NACE 39 aan CEPA 4.

Het intermediair gebruik van milieudiensten voor CEPA 2, 3 en 4 door gespecialiseerde producenten kan worden afgeleid van de gebruikstabel voor 2013. Dat stemt overeen met het gebruik van de som van de producten 37A01, 38A01 en 39A01 door respectievelijk NACE 37, 38 en 39. Om het intermediair verbruik van de milieubeschermingsdiensten voor de productie van milieubeschermingsdiensten te bepalen, wordt die waarde vermenigvuldigd met het aandeel van de milieudiensten in de output van die bedrijfstakken. Voor 2014 en 2015 wordt het aandeel van de producten 37A01, 38A01 en 39A01 in het totale intermediair verbruik voor de productie van de milieubeschermingsdiensten voor 2013 toegepast op het totale intermediair verbruik voor de productie van milieubeschermingsdiensten. Voor

de gespecialiseerde producenten die geen deel uitmaken van NACE 37-39 wordt die variabele samen berekend met de waarde voor de secundaire producenten.

De output door gespecialiseerde producenten van milieubeschermingsdiensten in de overige milieudomeinen kan worden afgeleid van de EGSS-rekeningen.

3.2. Secundaire producenten

De output van de milieubeschermingsdiensten voor CEPA 2, 3 en 4 door de secundaire producenten kan worden bepaald aan de hand van de aanbodtabel. Alle bedrijfstakken – met uitzondering van NACE 37-39 en 84 – die de producten 37A01 tot 39A01 min de producten 38A02 en 38B01 produceren zijn secundaire producenten van milieubeschermingsdiensten. Voor elk van de bedrijfstakken die milieudiensten produceren kan het aandeel van milieudiensten in de totale output van de bedrijfstak worden bepaald. Voor de jaren waarvoor geen aanbodtabel beschikbaar is, kan dat aandeel worden toegepast op de totale output van de bedrijfstak – die kan worden afgeleid van de nationale rekeningen naar bedrijfstak – om een raming te krijgen van de milieu-output. Die milieu-output wordt vervolgens verdeeld over de verschillende componenten van de output aan de hand van de samenstelling van de totale output die kan worden afgeleid van de nationale rekeningen naar bedrijfstak. De toewijzing aan de milieudomeinen gebeurt aan de hand van de aanbodtabel. Het aandeel van het product 37A01 in de totale output van de milieudiensten wordt toegewezen aan CEPA 2, het aandeel van het product 38A01 aan CEPA 3 en het aandeel van het product 39A01 aan CEPA 4.

Als ervan wordt uitgegaan dat alle investeringen door secundaire producenten worden gebruikt om de volledige output te genereren, worden de bruto-investeringen in vaste activa voor de productie van milieubeschermingsdiensten voor CEPA 2, 3 en 4 berekend door het aandeel van de milieu-output toe te passen op de totale bruto-investeringen in vaste activa uit de nationale rekeningen naar bedrijfstak min de investeringen in milieubescherming die kunnen worden afgeleid van de ESE-gegevens.

Het intermediair gebruik van milieubeschermingsdiensten voor CEPA 2, 3 en 4 door secundaire producenten (en gespecialiseerde producenten die geen deel uitmaken van NACE 37-39) kan worden afgeleid van de gebruikstabel voor 2013. Het betreft het gebruik van respectievelijk de producten 37A01, 38A01 en 39A01 door alle bedrijfstakken behalve NACE 37-39 en NACE 84, voor zover die bedrijfstakken milieubeschermingsdiensten produceren. Om het intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten voor de productie van milieubeschermingsdiensten te bepalen, wordt de waarde van de gebruikstabel vermenigvuldigd met het aandeel van de milieudiensten in de output van die bedrijfstakken. Voor 2014 en 2015 wordt het aandeel van de producten 37A01, 38A01 en 39A01 in het totale intermediair verbruik voor de productie van de milieubeschermingsdiensten voor 2013 toegepast op het totale intermediair verbruik voor de productie van milieubeschermingsdiensten.

De output door secundaire producenten van milieubeschermingsdiensten in de overige milieudomeinen kan worden afgeleid van de EGSS-rekeningen.

3.3. Bijkomende variabelen in het vrijwillige gedeelte van de tabellen

De interne lopende uitgaven worden voor de gespecialiseerde producenten van NACE 37-39 bepaald aan de hand van de enquête naar de structuur van de ondernemingen (ESE). De totale lopende uitgaven voor milieubescherming worden vermenigvuldigd met 1 min het aandeel van het intermediair verbruik in de output voor NACE 37-39 om een raming te verkrijgen. De reden daarvoor is dat de lopende uitgaven voor milieubescherming in de ESE – naast de lonen van werknemers die in het milieudomein werken – ook de aankoop van goederen en diensten voor milieubescherming omvat. Alleen die lonen en bepaalde intermediaire kosten en belastingen met betrekking tot de daarmee verbonden werkgelegenheid kunnen worden beschouwd als interne lopende uitgaven. Voor de gespecialiseerde producenten die geen deel uitmaken van NACE 37-39 en de secundaire producenten is het niet mogelijk de interne lopende uitgaven te ramen, aangezien ze niet aan een NACE-bedrijfstak kunnen worden gekoppeld. De interne lopende uitgaven van die producenten wordt daarom opgenomen in tabel 3 die de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten bevat (die gelijk is aan de interne lopende uitgaven voor milieubescherming) door alle NACE-bedrijfstakken die de ESE invullen.

De gerelateerde niet-milieubeschermingsoutput voor de gespecialiseerde producenten van NACE 37-39 wordt berekend als het verschil tussen de totale output en de output van milieubeschermingsdiensten van die producenten.¹⁶ Voor alle overige NACE-bedrijfstakken wordt de output van de nationale rekeningen naar bedrijfstak vermenigvuldigd met het aandeel van de producten 38A02 en 38B01 in het totale aanbod van de bedrijfstakken in de aanbodtabel van 2013 om de gerelateerde niet-milieubeschermingsoutput te ramen. Dat houdt in dat de gerelateerde niet-milieubeschermingsoutput van de niet-NACE 37-39-bedrijfstakken beperkt is tot CEPA 3.

De arbeidsinput voor zowel de gespecialiseerde als de secundaire producenten kan worden afgeleid van de EGSS-rekeningen, waarin de gegevens al zijn toegewezen aan de verschillende milieudomeinen.

4. Tabel 3: Ondernemingen, overige (ondersteunend)

Het verplichte gedeelte van tabel 3 bevat de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten en de bruto-investeringen in vaste activa voor de productie van die diensten door niet-karakteristieke producenten (d.w.z. producenten die zelf geen markt- of niet-marktdiensten op het gebied van milieubescherming produceren). Het vrijwillige gedeelte van de tabel peilt ook naar de bruto-investeringen in vaste activa om het milieu te beschermen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de 'end-of-pipe'-investeringen en investeringen in geïntegreerde technologieën, naar het intermediair verbruik voor de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten, naar het intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen het gebruik voor de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten en het algemene gebruik, naar de gerelateerde niet-milieubeschermingsoutput en naar de werkgelegenheid. De gegevens moeten naar NACE-bedrijfstak worden voorgesteld.¹⁷

¹⁶ Bijgevolg omvat de gerelateerde niet-milieubeschermingsoutput producten 38A02 (afval) en 38B01 (secundaire grondstoffen).

¹⁷ Zie bijlage III voor de vereiste opsplitsing naar bedrijfstak voor EPEA-tabel 3.

4.1. Verplichte variabelen

De bedrijfsvoering ondersteunende productie wordt bij benadering weergegeven door de interne uitgaven voor milieubeschermingsdiensten, die bestaan uit de lonen van de werknemers die de milieubeschermingsdiensten verstrekken binnen de onderneming plus het intermediair verbruik van goederen en niet-milieudiensten die binnen de onderneming worden geproduceerd voor de productie van die milieubeschermingsdiensten.

De gegevens in tabel 3 worden toegewezen aan vier milieudomeinen: CEPA 1, 2, 3 en 4 tot 9.¹⁸

Er zijn geen gegevens beschikbaar over de interne uitgaven, laat staan over de interne uitgaven voor milieubescherming. De bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieudiensten wordt daarom geraamd aan de hand van de gegevens over de lopende milieu-uitgaven die via de ESE worden verzameld door de Algemene Directie Statistiek. De lopende milieu-uitgaven worden geraamd door de Algemene Directie Statistiek naar NACE-verdeling voor de vier bovenvermelde milieudomeinen. De totale lopende uitgaven voor milieubescherming worden elk jaar verzameld. Om de drie jaar moeten de uitgaven worden toegewezen aan een milieudomein.¹⁹ De gegevens voor CEPA 4 tot 9 kunnen worden toegewezen aan de individuele CEPA-categorieën aan de hand van de marktoutput door gespecialiseerde en secundaire producenten voor die milieudomeinen. Er wordt dus van uitgegaan dat het relatieve belang van de milieudomeinen in de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten in lijn ligt met het belang van de milieudomeinen in de marktproductie.

De lopende uitgaven voor milieubescherming die op die manier worden geraamd bevatten echter de aankopen van milieubeschermingsgoederen en -diensten, die niet moeten worden gerapporteerd in tabel 3. De bedrijfsvoering ondersteunende productie door een bepaalde bedrijfstak wordt daarom geraamd door de waarde voor de lopende uitgaven voor milieubescherming te vermenigvuldigen met 1 min het aandeel van het intermediair verbruik in de totale output van die bedrijfstak. Dat aandeel kan worden afgeleid van de nationale rekeningen naar bedrijfstak, ervan uitgaand dat dezelfde hoeveelheid intermediair verbruik nodig is om een eenheid van de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten te produceren als voor een eenheid van de marktoutput van de bedrijfstak in kwestie. De totale bedrijfsvoering ondersteunende productie wordt verdeeld over de verschillende outputcomponenten (uitgezonderd het netto-exploitatatieoverschot, dat nul moet zijn voor de bedrijfsvoering ondersteunende activiteiten²⁰) aan de hand van het aandeel van die componenten in de totale output van de verschillende bedrijfstakken.

De bruto-investeringen in vaste activa voor de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten worden berekend door het aandeel van de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten in de totale output van een bedrijfstak toe te passen op de totale bruto-investeringen in vaste activa van die bedrijfstak min de investeringen in

¹⁸ In het vrijwillige gedeelte van de tabellen worden de gegevens toegewezen aan elk van de negen CEPA-categorieën.

¹⁹ De FRIBS ('Framework Regulation Integrating Business Statistics') omvat onder andere een evaluatie van de enquête naar de structuur van de ondernemingen. In het kader van die evaluatie zijn de variabelen met betrekking tot de milieubeschermingsuitgaven weggelaten uit de lijst met gegevens die verplicht moeten worden verzameld vanaf het referentiejaar 2018. In de toekomst hopen we gebruik te kunnen maken van een specifieke EPEA-enquête.

²⁰ De bedrijfsvoering ondersteunende productie wordt niet verkocht, dus bedrijfsvoering ondersteunende activiteiten kunnen geen exploitatieoverschot opleveren.

milieubescherming. De gegevens over die laatste – die moeten worden gerapporteerd in het vrijwillige gedeelte van tabel 3 – worden verzameld aan de hand van de ESE op NACE-niveau. Zowel het totaal als de toewijzing aan het milieudomein worden elk jaar door de Algemene Directie Statistiek berekend.

4.2. Bijkomende variabelen in het vrijwillige gedeelte van de tabellen

De end-of-pipe-investeringen en de investeringen in geïntegreerde technologieën op het gebied van milieubescherming kunnen rechtstreeks worden afgeleid van de ESE voor CEPA 1, 2, 3 en 4-9. De waarde voor CEPA 4 tot 9 wordt toegewezen aan de individuele CEPA-categorieën aan de hand van de marktoutput van milieubeschermdende diensten van de gespecialiseerde en secundaire producenten voor die milieudomeinen.

Het intermediair verbruik voor de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten wordt opgesplitst in het intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten en van overige goederen en diensten door het aandeel van het gebruik van de producten 37A01, 38A01 en 39A01 in het totale gebruik van de betrokken NACE-bedrijfstakken toe te passen op het totale intermediair verbruik van de bedrijfsvoering ondersteunende productie van milieubeschermingsdiensten.

De gerelateerde niet-milieubeschermingsoutput wordt berekend voor de NACE-bedrijfstakken waarvan de secundaire output van milieubeschermingsdiensten nul bedraagt. Als er een productie is van de producten 38A02 of 38B01 door die bedrijfstakken, zal dat hier verschijnen.

Het totale intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten wordt voor CEPA 2, 3 en 4 berekend voor de NACE-bedrijfstakken die gespecialiseerde noch secundaire producenten zijn van respectievelijk producten 37A01, 38A01 en 39A01, door het totale intermediair verbruik van de bedrijfstak te vermenigvuldigen met het aandeel van die drie producten in het totale gebruik door die bedrijfstak in de gebruikstabel voor 2013.

5. Tabel 4: Totaal aanbod van milieubeschermingsdiensten

Tabel 4 bevat een overzicht van de marktoutput, de niet-marktoutput en de bedrijfsvoering ondersteunende output op het gebied van milieubescherming, alsook het intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten door gespecialiseerde (publieke en privé)producenten. Al die variabelen worden automatisch berekend op basis van de gegevens in de tabellen 1 tot 3. Er worden evenwel wat extra gegevens toegevoegd. Die hebben betrekking op de invoer en uitvoer van milieubeschermingsdiensten, alsook op de belasting over de toegevoegde waarde en de andere productgebonden belastingen minus subsidies op milieubeschermingsdiensten om de overgang te maken van het aanbod tegen basisprijzen naar het aanbod tegen aankooprijzen beschikbaar voor nationaal gebruik.

Aanbod van milieubeschermingsdiensten tegen aankooprijzen beschikbaar voor nationaal gebruik =

Totale output van milieubeschermingsdiensten tegen basisprijzen - intermediair verbruik van milieubeschermingsdiensten door gespecialiseerde producenten tegen basisprijzen - uitvoer van milieubeschermingsdiensten tegen basisprijzen + invoer van milieubeschermingsdiensten tegen cif-

prijzen + btw en andere belastingen op milieubeschermingsdiensten - subsidies op milieubeschermingsdiensten

De extra gegevens over handel en over belastingen minus subsidies worden toegewezen aan slechts drie milieudomeinen: CEPA 2, 3 en 4 zowel in het verplichte als in het vrijwillige gedeelte van de tabellen.

De gegevens over de uitvoer zijn afkomstig van de gebruikstabel van 2013. We beschouwen alleen P62 (uitvoer van diensten) voor de producten 37A01, 38A01 en 39A01. P61 (uitvoer van goederen) toont ook een kleine waarde voor product 37A01. Dat is rioolslib en moet dus niet worden opgenomen in de EPEA. Om een raming voor 2014 en 2015 te krijgen, werd de waarde voor 2013 vermenigvuldigd met het groeipercentage van het item 'credit overige zakelijke diensten' van de betalingsbalans.

De gegevens over de invoer zijn afkomstig van de aanbodtabel. We beschouwen alleen P72 (invoer van diensten) voor de producten 37A01, 38A01 en 39A01. P71 (invoer van goederen) toont ook een kleine waarde voor product 37A01. Zoals hierboven vermeld, betreft het rioolslib, en moet het dus niet worden opgenomen in de EPEA. Om een raming voor 2014 en 2015 te krijgen, werd de waarde voor 2013 vermenigvuldigd met het groeipercentage van het item 'debet overige zakelijke diensten' van de betalingsbalans.

De belastingen over de toegevoegde waarde (btw) op producten 37A01, 38A01 en 39A01 zijn afkomstig van de btw-gebruikstabel die wordt opgesteld tijdens de opmaak van de gebruikstabel tegen basisprijzen. Er bestaan geen andere belastingen of subsidies op producten 37A01, 38A01 en 39A01 volgens de aanbodtabel van 2013, de meest recente beschikbare tabel. Voor 2014 en 2015 werd de waarde van 2013 aangepast volgens het groeipercentage van de marktoutput van milieubeschermingsdiensten door gespecialiseerde en secundaire producenten.

6. Tabel 5: Huishoudens

Het verplichte gedeelte van tabel 5 bevat het finaal verbruik van zowel markt- als niet-marktdiensten op het gebied van milieubescherming door de huishoudens. Het toont alleen het verbruik van de diensten die behoren tot CEPA 2 en 3²¹.

Het finale marktverbruik (P31) van product 37A01 door S14 (huishoudens) in de gebruikstabel van 2013 wordt toegewezen aan CEPA 2. Het finale marktverbruik van product 38A01 wordt toegewezen aan CEPA 3. In het vrijwillige gedeelte van de tabel wordt het finale marktverbruik van product 39A01 toegewezen aan CEPA 4 en voor de andere CEPA's wordt verondersteld dat het finale marktverbruik gelijk is aan de milieugebonden inkomensoverdrachten²² die de huishoudens ontvangen van de verschillende overheidsniveaus. Die overdrachten vormen een minimum voor het verbruik van

²¹ In het vrijwillige gedeelte van de tabellen worden de gegevens toegewezen aan elk van de negen CEPA-categorieën.

²² Kapitaaloverdrachten worden normaal gezien gebruikt om de aankoop van goederen te financieren. De kapitaaloverdrachten zouden daarom kunnen worden gebruikt als een minimumwaarde voor het eindverbruik van aangepaste en gelieerde producten door de huishoudens in het niet-verplichte gedeelte van de tabel. Aangepaste goederen zijn producten die in eerste instantie niet bestemd zijn voor milieubescherming, maar in tweede instantie wel een milieudoelstelling kunnen dienen aangezien ze specifiek ontworpen zijn om milieuvriendelijker te zijn dan normale producten voor een gelijkaardig gebruik. Gelieerde goederen zijn producten die uitsluitend bestemd zijn voor milieubescherming.

milieubeschermingsdiensten door de huishoudens²³. Als de ontvangen overdrachten hoger zijn dan het eindverbruik in de gebruikstabel voor CEPA 2, 3 en 4, heeft de waarde van de overdrachten de bovenhand op de waarde voor P31. Om een raming voor 2014 en 2015 te krijgen, werd de waarde voor 2013 aangepast volgens het groeipercentage van P3 door de huishoudens, zoals dat kan worden afgeleid uit de jaarlijkse gedetailleerde nationale rekeningen.

De verdeling van de inkomensoverdrachten over de verschillende institutionele sectoren wordt bepaald op basis van de COFOG-gegevens voor D7 (overige overdrachten) en de jaarlijkse gedetailleerde sectorrekeningen van de nationale rekeningen, zoals toegelicht in het volgende deel.

7. Tabel 6: Overdrachten voor milieubescherming

Tabel 6 toont de lopende en kapitaaloverdrachten, evenals de geormerkte belastingen die bestemd zijn om milieubeschermende activiteiten te ondersteunen. Voor de overheid en de rest van de wereld moeten zowel de betaalde als ontvangen overdrachten worden gerapporteerd. Voor huishoudens en ondernemingen is de rapporteringsverplichting beperkt tot de ontvangen overdrachten. In het vrijwillige gedeelte kunnen de geormerkte belastingen betaald door ondernemingen en huishoudens worden gerapporteerd. De overdrachten worden toegewezen aan CEPA 2, 3, 6, 1 + 4 + 5 + 7, en 8 + 9²⁴. CEPA 2 stemt overeen met COFOG 05.2, CEPA 3 met COFOG 05.1, CEPA 6 met COFOG 05.4, CEPA's 1 + 4 + 5 + 7 met COFOG 05.3 en CEPA's 8 + 9 met COFOG 05.5 + 05.6.

De totale betaalde inkomens- (D3 + D7) en kapitaaloverdrachten (D9) worden weergegeven in de COFOG-gegevens voor de drie overheidsniveaus afzonderlijk.

De subsidies (D3) voor de productie van milieubeschermingsdiensten worden verondersteld integraal naar de ondernemingen te gaan. Er zijn geen productgebonden subsidies (D31) wat betreft milieubeschermingsdiensten. De milieusubsidies die de ondernemingen ontvangen bestaan uit niet-productgebonden subsidies (D39).

De overige inkomensoverdrachten (D7) voor milieubescherming worden toegewezen aan de verschillende institutionele sectoren op basis van de COFOG-gegevens en de jaarlijkse gedetailleerde sectorrekeningen. De COFOG-gegevens maken het mogelijk de D7-stromen binnen de verschillende overheidsniveaus te onderscheiden van de overdrachten naar andere institutionele sectoren. De COFOG-gegevens maken echter geen onderscheid tussen ondernemingen, izw's, huishoudens en de rest van de wereld. Om D7 voor milieubescherming toe te wijzen aan de verschillende institutionele sectoren, veronderstellen we dat de verdeling over die institutionele sectoren dezelfde is als voor D75 (overige inkomensoverdrachten n.e.g.) van de overheid, die vermeld zijn in de jaarlijkse gedetailleerde sectorrekeningen. De inkomensoverdrachten door de rest van de wereld zijn niet beschikbaar.

Kapitaaloverdrachten (D9) voor milieubescherming door de overheid worden toegewezen aan de verschillende institutionele sectoren, op een vergelijkbare wijze als voor D7. De COFOG-gegevens maken het mogelijk de D9-stromen binnen de verschillende overheidsniveaus te onderscheiden van de overdrachten naar andere institutionele sectoren. Om D9 voor milieubescherming toe te wijzen aan de

²³ We veronderstellen dat huishoudens geen inkomensoverdrachten ontvangen voor de aankoop van goederen.

²⁴ In het vrijwillige gedeelte van de tabellen worden de gegevens toegewezen aan elk van de negen CEPA-categorieën.

verschillende institutionele sectoren, veronderstellen we dat de verdeling over die institutionele sectoren dezelfde is als voor D92P+D99P (investeringsbijdragen + overige kapitaaloverdrachten) van de overheid, die vermeld zijn in de jaarlijkse gedetailleerde sectorrekeningen. De kapitaaloverdrachten door de rest van de wereld zijn niet beschikbaar.

De geormerkte belastingen betaald door ondernemingen en huishoudens zijn vermeld in de berekeningen waarop de milieubelastingen naar economische activiteit (ETEA) gebaseerd zijn.

Om de waarden voor COFOG 05.3 toe te wijzen aan de individuele milieudomeinen (CEPA 1, 4, 5 en 7), hebben we gebruikgemaakt van de overdrachten berekend in Vandille (2015) voor elk van de drie overheidsniveaus. Eerst hebben we nagegaan in welke cellen de waarden niet nul konden zijn op basis van de COFOG-gegevens enerzijds, en de gegevens in de jaarlijkse gedetailleerde sectorrekeningen anderzijds. Wanneer Vandille (2015) waarden bevatte voor een specifieke overdracht voor CEPA 1, 4, 5 of 7, werd de waarde van COFOG 05.3 voor die overdracht verdeeld volgens de relatieve aandelen van de CEPA's. Wanneer Vandille (2015) geen waarde voor een specifieke overdracht bevatte, terwijl er volgens de COFOG-data wel een moest zijn, werd een verdeling over de milieudomeinen opgelegd.

8. Tabellen 7.1, 7.2 en 7.3: Resultaten berekend op basis van tabellen 1 tot 6

De tabellen 7.1, 7.2 en 7.3 worden automatisch berekend op basis van tabellen 1 tot 6. Tabel 7.1 geeft een overzicht per CEPA van de output van de milieubeschermingsdiensten, het aanbod tegen aankooprijzen beschikbaar voor nationaal gebruik, de bruto-investeringen in vaste activa voor de productie van milieubeschermingsdiensten, het finaal verbruik van milieubeschermingsdiensten, en de inkomens- en kapitaaloverdrachten betaald en ontvangen door de nationale economie. In het verplichte gedeelte van de tabel worden alleen CEPA 2 en 3 apart vermeld naast het totaal.

QUESTIONNAIRE ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS		Table 7.1: Total economy by CEPA			
Country: BE <u>Belgium</u>		This table is filled in automatically!			
Expenditure	Year	CEPA 2	CEPA 3	Sum of CEPA 1+4+5+6+7+8+9	TOTAL
(P1.7) EP output (P11.7 + P1_ANC.7 + P13.7)	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(P11.7) EP market output	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(P1_ANC.7) EP ancillary output	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(P13.7) EP non-market output	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(P2_EPS_SP.7) Intermediate consumption of EP services by specialist producers intermediate consumption of EP services of corporations, specialist producers and of general government' units as producers of EP services	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				

(P7.7) Imports of EP services	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(P6.7) Exports of EP services	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(D21-D31.7) VAT and other taxes less subsidies on EP services	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(SUP_NU.7) EP supply at purchasers' prices available for national uses (= P1.7 - P2_EPS_SP.7 + P7.7 - P6.7 + D21-D31.7)	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(P51G_NP.7) Gross fixed capital formation and acquisition less disposals of non-financial, non-produced assets	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(P3.7) Final consumption of EP services	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(D3_D7_D92_D99_PAY.7) Current and capital transfers paid	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				
(D3_D7_D92_D99_REC.7) Current and capital transfers received	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				

Tabel 7.2 geeft een overzicht van de institutionele sectoren van de nationale economie en de relaties met de rest van de wereld voor alle CEPA's samen.

QUESTIONNAIRE ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS		Table 7.2. Total economy and rest of the world, total CEPA				
Country: BE Belgium		This table is filled in automatically!				
Million EUR		General Government and NPISH	Corporations	Households	Rest of the World	TOTAL
Expenditure	Year					
(P1.7) EP output (P11.7 + P1_ANC.7 + P13.7)	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(P11.7) EP market output	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(P1_ANC.7) EP ancillary output	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(P13.7) EP non-market output	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(P2_EPS_SP.7) Intermediate consumption of EP services by specialist producers <i>Intermediate consumption of EP services of corporations specialist producers and of general government' units as producers of EP services</i>	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(P7.7) Imports of EP services	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(P6.7) Exports of EP services	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(D21-D31.7) VAT and other taxes less subsidies on EP services	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(SUP_NU.7) EP supply at purchasers' prices available for national uses (= P1.7 - P2_EPS_SP.7 + P7.7 - P6.7 + D21-D31.7)	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					

(P51G_NP.7) Gross fixed capital formation and acquisition less disposals of non-financial, non-produced assets	2006								
	2007								
	2008								
	2009								
	2010								
	2011								
	2012								
	2013								
	2014								
	2015								
(P3.7) Final consumption of EP services	2006								
	2007								
	2008								
	2009								
	2010								
	2011								
	2012								
	2013								
	2014								
	2015								
(D3_D7_D92_D99_PAY.7) Current and capital transfers paid	2006								
	2007								
	2008								
	2009								
	2010								
	2011								
	2012								
	2013								
	2014								
	2015								
(D3_D7_D92_D99_REC.7) Current and capital transfers received	2006								
	2007								
	2008								
	2009								
	2010								
	2011								
	2012								
	2013								
	2014								
	2015								

Tabel 7.3 berekent de nationale milieubeschermingsuitgaven (NEPE), dat is de indicator die alle economische middelen beschrijft die door een land worden besteed aan milieubescherming. De tabel toont ook de bijdrage van de verschillende institutionele sectoren aan de NEPE.

De NEPE wordt gedefinieerd als de som van het gebruik van milieubeschermingsdiensten door ingezeten eenheden tegen aankooprijzen, de bruto-investeringen in vaste activa voor milieubeschermingsactiviteiten en de inkomens- en kapitaaloverdrachten voor milieubescherming aan de rest van de wereld, minus de inkomens- en kapitaaloverdrachten voor milieubescherming ontvangen van de rest van de wereld.

QUESTIONNAIRE ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS		Table 7.3. Total economy, total CEPA			
Country: BE Belgium					
	Million EUR				
	Year	General Government and NPISH	Corporations	Households	TOTAL
National expenditure for environmental protection Please complete the cells with national estimates or confirm the calculation below by copying the calculated data to these cells	2006				
	2007				
	2008				
	2009				
	2010				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				
	2015				

De NEPE wordt automatisch berekend in tabel 7.3 en houdt enkel rekening met de verplichte gegevens, om een vergelijkbare maatstaf te verkrijgen voor de EU-lidstaten. Dit impliceert dat de NEPE niet echt alle nationale economische middelen weergeeft die worden besteed aan milieubescherming. De belangrijkste tekortkomingen zijn dat bepaalde milieudomeinen niet volledig worden gedekt en dat de bruto-investeringen in vaste activa enkel rekening houden met de investeringen die nodig zijn om milieubeschermingsdiensten te produceren. Alle investeringen die rechtstreeks het milieu beschermen, zoals de installatie van luchtfilters, worden niet opgenomen.

Lijst van afkortingen

Btw	Belasting over de toegevoegde waarde
CEPA	Classificatie van milieubeschermdende maatregelen
COFOG	Classificatie van overheidsfuncties
EGSS	Milieugoederen- en -dienstensector
EPEA	Uitgavenrekeningen voor milieubeschermding
ESE	Enquête naar de structuur van de ondernemingen
ETEA	Milieubelastingen naar economische activiteit
NACE	Statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap
NEPE	Nationale milieubeschermdingsuitgaven
Izw	Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens

Gegevensbronnen en referenties

ALGEMENE DIRECTIE STATISTIEK, Enquête naar de structuur van de ondernemingen.

EUROSTAT, Environmental Protection Expenditure Accounts handbook, Luxemburg: Publicatiebureau van de Europese Unie, 2017.

MILIEUBELASTINGEN NAAR ECONOMISCHE ACTIVITEIT (ETEA)

NATIONALE REKENINGEN, Rekeningen naar bedrijfstak.

NATIONALE REKENINGEN, Overheidsfinanciën, Niet-financiële rekeningen van de overheid, Uitgaven van de overheid naar functies en transacties (op 4-cijferig COFOG-niveau).

NATIONALE REKENINGEN, Sectorrekeningen, Jaarlijkse gedetailleerde sectorrekeningen.

NATIONALE REKENINGEN, aanbod- en gebruikstabellen.

REKENINGEN VOOR DE MILIEUGOEDEREN- EN -DIENSTENSECTOR (EGSS)

VANDILLE, G. (2015), Environmental Protection Expenditure Accounts for Belgium 1997-2013, December 2015, 79 p.

Bijlage I: CEPA-classificatie

1	Bescherming van omgevingslucht en klimaat
1.1	Preventie van vervuiling via wijzigingen in het proces
1.1.1	voor de bescherming van omgevingslucht
1.1.2	voor de bescherming van het klimaat en de ozonlaag
1.2	Zuivering van uitlaatgassen en ventilatielucht
1.2.1	voor de bescherming van omgevingslucht
1.2.2	voor de bescherming van het klimaat en de ozonlaag
1.3	Meting, controle, laboratoria en dergelijke
1.4	Overige activiteiten
2	Afvalwaterbeheer
2.1	Preventie van vervuiling via wijzigingen in het proces
2.2	Rioleringsnetwerken
2.3	Afvalwaterzuivering
2.4	Koelwaterbehandeling
2.5	Meting, controle, laboratoria en dergelijke
2.6	Overige activiteiten
3	Afvalbeheer
3.1	Preventie van vervuiling via wijzigingen in het proces
3.2	Inzameling en transport
3.3	Behandeling en verwijdering van gevaarlijk afval
3.3.1	Warmtebehandeling
3.3.2	Stortplaats
3.3.3	Overige behandeling en verwijdering
3.4	Behandeling en verwijdering van ongevaarlijk afval
3.4.1	Verbranding
3.4.2	Stortplaats
3.4.3	Overige behandeling en verwijdering
3.5	Meting, controle, laboratoria en dergelijke
3.6	Overige activiteiten
4	Bescherming en sanering van bodem, grondwater en oppervlaktewater
4.1	Preventie van infiltratie van vervuilende stoffen
4.2	Sanering van de bodem en wateroppervlakken
4.3	Bescherming van de bodem tegen erosie en ander fysisch verval
4.4	Preventie en tegengaan van verzilting
4.5	Meting, controle, laboratoria en dergelijke
4.6	Overige activiteiten
5	Beperking van geluidshinder en trillingen (exclusief bescherming op de werkplek)
5.1	Preventieve wijzigingen in het proces aan de bron
5.1.1	Weg- en spoorverkeer
5.1.2	Luchtverkeer
5.1.3	Industrie- en ander lawaai
5.2	Bouw van antigeluids/-trillingsfaciliteiten
5.2.1	Weg- en spoorverkeer
5.2.2	Luchtverkeer
5.2.3	Industrie- en ander lawaai
5.3	Meting, controle, laboratoria en dergelijke
5.4	Overige activiteiten

6	Bescherming van de biodiversiteit en het landschap
6.1	Bescherming en herstel van soorten en habitats
6.2	Bescherming van natuurlijke en semi-natuurlijke landschappen
6.3	Meting, controle, laboratoria en dergelijke
6.4	Overige activiteiten
7	Bescherming tegen straling (exclusief externe veiligheid)
7.1	Bescherming van omgeving
7.2	Transport en behandeling van hoogradioactief afval
7.3	Meting, controle, laboratoria en dergelijke
7.4	Overige activiteiten
8	Onderzoek en ontwikkeling
8.1	Bescherming van omgevingslucht en klimaat
8.1.1	Bescherming van omgevingslucht
8.1.2	Bescherming van atmosfeer en klimaat
8.2	Bescherming van water
8.3	Afval
8.4	Bescherming van bodem en grondwater
8.5	Beperking van geluidshinder en trillingen
8.6	Bescherming van soorten en habitats
8.7	Bescherming tegen straling
8.8	Overig milieu-onderzoek
9	Overige milieubescherpende maatregelen
9.1	Algemene milieuadministratie en algemeen milieubeheer
9.1.1	Algemene administratie, regelgeving en dergelijke
9.1.2	Milieubeheer
9.2	Onderwijs, opleiding en voorlichting
9.3	Activiteiten die leiden tot ondeelbare uitgaven
9.4	Niet elders ingedeelde activiteiten

Bijlage II: De verplichte EPEA-tabellen

QUESTIONNAIRE ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS		Table 1. General government and NPISH				
Country: BE Belgium		Data required by the legal act				
Expenditure	Year	CEPA 2	CEPA 3	CEPA 6	Sum of CEPA 1+4+5+7	Sum of CEPA 8+9
Transactions as producers of EP services						
(P11.1) EP output ((P13.1) + (P11.1))	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(P11.1) EP market output (Includes P.11 (market output) of general government and NPISH local KAUs that are market producers)	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(P13.1) EP non-market output (Includes P.131 (payments for non-market output))	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
(P51G_NP.1) Gross fixed capital formation and acquisition less disposals of non-financial, non-produced assets	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					
Transactions as users of EP services						
(P3_EPS.1) Final consumption of EP services ((P13.1) less P.131 (payments for non-market output))	2006					
	2007					
	2008					
	2009					
	2010					
	2011					
	2012					
	2013					
	2014					
	2015					

QUESTIONNAIRE ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS		Table 2. Corporations as specialist and secondary producers of market EP services		
Country: BE Belgium		Data required by legal act		
Expenditure	Year	CEPA 2	CEPA 3	CEPA 4
Transactions as producers of EP services				
(P11.2) EP market output	2006	_____	_____	_____
	2007	_____	_____	_____
	2008	_____	_____	_____
	2009	_____	_____	_____
	2010	_____	_____	_____
	2011	_____	_____	_____
	2012	_____	_____	_____
	2013	_____	_____	_____
	2014	_____	_____	_____
	2015	_____	_____	_____
(P2_EPS_SP.2) Intermediate consumption of EP services by corporations as specialist producers	2006	_____	_____	_____
	2007	_____	_____	_____
	2008	_____	_____	_____
	2009	_____	_____	_____
	2010	_____	_____	_____
	2011	_____	_____	_____
	2012	_____	_____	_____
	2013	_____	_____	_____
	2014	_____	_____	_____
	2015	_____	_____	_____
(P51G_NP.2) Gross fixed capital formation and acquisition less disposals of non-financial, non-produced assets	2006	_____	_____	_____
	2007	_____	_____	_____
	2008	_____	_____	_____
	2009	_____	_____	_____
	2010	_____	_____	_____
	2011	_____	_____	_____
	2012	_____	_____	_____
	2013	_____	_____	_____
	2014	_____	_____	_____
	2015	_____	_____	_____

QUESTIONNAIRE ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS		Table 3. Corporations: other (also covering producers of ancillary EP services): total			
Country: BE Belgium		Please fill in as much as possible			
Expenditure	Year	CEPA 1	CEPA 2	CEPA 3	Sum of CEPA 4+5+6+7+8+9
Transactions as producers of EP services (ancillary production of EP services)					
(P1_ANC.3) EP ancillary output	2006	_____	_____	_____	_____
	2007	_____	_____	_____	_____
	2008	_____	_____	_____	_____
	2009	_____	_____	_____	_____
	2010	_____	_____	_____	_____
	2011	_____	_____	_____	_____
	2012	_____	_____	_____	_____
	2013	_____	_____	_____	_____
	2014	_____	_____	_____	_____
	2015	_____	_____	_____	_____
(P51G_NP.3) Gross fixed capital formation and acquisition less disposals of non-financial, non-produced assets	2006	_____	_____	_____	_____
	2007	_____	_____	_____	_____
	2008	_____	_____	_____	_____
	2009	_____	_____	_____	_____
	2010	_____	_____	_____	_____
	2011	_____	_____	_____	_____
	2012	_____	_____	_____	_____
	2013	_____	_____	_____	_____
	2014	_____	_____	_____	_____
	2015	_____	_____	_____	_____

QUESTIONNAIRE ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS		Table 4. Total supply of environmental protection services		
Country: <u>BE</u> <u>Belgium</u>		Data required by the legal act		
Expenditure	Year	CEPA 2	CEPA 3	Sum of CEPA 1+4+5+6+7+8+9
(P1.4) EP output (P11.4 + P13.4 + P1_ANC.4)	2006			
	2007			
	2008			
	2009			
	2010			
	2011			
	2012			
	2013			
	2014			
	2015			
(P11.4) EP market output (= P11.1 + P11.2)	2006			
	2007			
	2008			
	2009			
	2010			
	2011			
	2012			
	2013			
	2014			
	2015			
(P1_ANC.4) EP ancillary output (= P1_ANC.3)	2006			
	2007			
	2008			
	2009			
	2010			
	2011			
	2012			
	2013			
	2014			
	2015			
(P13.4) EP non-market output (=P13.1)	2006			
	2007			
	2008			
	2009			
	2010			
	2011			
	2012			
	2013			
	2014			
	2015			
(P2_EPS_SP.4) Intermediate consumption of EP services by specialist producers <i>Intermediate consumption of EP services of corporations specialist producers and of general government' units as producers of EP services</i>	2006			
	2007			
	2008			
	2009			
	2010			
	2011			
	2012			
	2013			
	2014			
	2015			
(P7.4) Imports of EP services	2006			
	2007			
	2008			
	2009			
	2010			
	2011			
	2012			
	2013			
	2014			
	2015			
(P6.4) Exports of EP services	2006			
	2007			
	2008			
	2009			
	2010			
	2011			
	2012			
	2013			
	2014			
	2015			
(D21-D31.4) VAT and other taxes less subsidies on EP services	2006			
	2007			
	2008			
	2009			
	2010			
	2011			
	2012			
	2013			
	2014			
	2015			

QUESTIONNAIRE ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS		Table 5. Households	
Country: BE <u>Belgium</u>		Data required by the legal act	
Expenditure		Million EUR	Year
		CEPA 2	CEPA 3
(P3_EPS.5) Final consumption of EP services			
	2006		
	2007		
	2008		
	2009		
	2010		
	2011		
	2012		
	2013		
	2014		
	2015		

QUESTIONNAIRE ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS		Table 6. Transfers						
Country: BE <u>Belgium</u>		Data required by the legal act						
Expenditure		Million EUR	Year	CEPA 2	CEPA 3	CEPA 6	Sum of CEPA 1+4+5+7	Sum of CEPA 8+9
(D3_D7_D92_D99_PAY_GG.6) General government: current and capital transfers paid to corporations, households and rest of the world								
	2006							
	2007							
	2008							
	2009							
	2010							
	2011							
	2012							
	2013							
	2014							
	2015							
(D3_D7_D92_D99_REC_GG.6) General government: current and capital transfers received from the rest of the world								
	2006							
	2007							
	2008							
	2009							
	2010							
	2011							
	2012							
	2013							
	2014							
	2015							
(D3_D7_D92_D99_REC_CORP.6) Corporations: current and capital transfers received from GG and the rest of the world								
	2006							
	2007							
	2008							
	2009							
	2010							
	2011							
	2012							
	2013							
	2014							
	2015							
(D3_D7_D92_D99_REC_HH.6) Households: transfers received from GG and the rest of the world								
	2006							
	2007							
	2008							
	2009							
	2010							
	2011							
	2012							
	2013							
	2014							
	2015							
(D3_D7_D92_D99_PAY_RW.6) Rest of the world: current and capital transfers paid to GG, corporations and households								
	2006							
	2007							
	2008							
	2009							
	2010							
	2011							
	2012							
	2013							
	2014							
	2015							
(D3_D7_D92_D99_REC_RW.6) Rest of the world: current and capital transfers received from GG								
	2006							
	2007							
	2008							
	2009							
	2010							
	2011							
	2012							
	2013							
	2014							
	2015							

Bijlage III: Bedrijfstakken waarvoor gegevens vermeld moeten worden in tabel 3

- 05-09 Winning van delfstoffen
- 10-12 Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten
- 13-15 Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer
- 16 Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk
- 17 Vervaardiging van papier en papierwaren
- 18 Drukkerijen, reproductie van opgenomen media
- 19 Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten
- 20 Vervaardiging van chemische producten
- 21 Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten
- 22 Vervaardiging van producten van rubber en kunststof
- 23 Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten
- 24 Vervaardiging van metalen in primaire vorm
- 25 Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten
- 26 Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten
- 27 Vervaardiging van elektrische apparatuur
- 28 Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.
- 29 Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers
- 30 Vervaardiging van andere transportmiddelen
- 31-32 Vervaardiging van meubelen; overige industrie
- 33 Reparatie en installatie van machines en apparaten
- 35 Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht
- 36 Winning, behandeling en distributie van water
- 37-39 Afvalwaterafvoer, Inzameling, verwerking en verwijdering van afval
- 01-03 + 41-96 Landbouw, bosbouw en visserij; overige industrieën (vrijwillige rapportering)